

Účastnické cenné papíry

Michal Antoš, 9. 11. 2018

Účastnické cenné papíry

- § 245 z. o. k.:
- Cenné papíry vydané společnostmi, se kterými je spojen podíl na zk nebo hp nebo právo takové cenné papíry získat.
- Jedná se o:
- Akcie, zatímní listy, vyměnitelné a prioritní dluhopisy, opční listy

Akcie

- Cenný papír (zaknihovaný „cenný papír“), do nějž je inkorporován podíl akcionáře na akciové společnosti (§ 256 odst. 1 z. o. k.)
- **§ 256 z. o. k. – práva akcionáře podílet se na:**
  - 1. řízení**
  - 2. zisku**
  - 3. likvidačním zůstatku při zrušení s likvidací**
- Další konkrétní práva: stanovy, zákon
- Cenný papír účastnický, deklaratorní, soukromý, zastupitelný, cirkulační

Akcie

- Náležitosti akcie (§ 259 z. o. k.)
- A) označení, že jde o akcii
- B) jednoznačnou identifikaci společnosti
- C) jmenovitá hodnota (u kusových výsl., že jsou kusové)
- D) forma akcie (ledaže ZCP)
- E) u akcií na jméno identifikace akcionáře
- F) údaje o druhu s odkazem na stanovy (ne u kmenové)
- + § 260 z. o. k.
- G) číselné označení
- H) podpis člena nebo členů představenstva (může být nahrazen jeho otiskem, pokud jsou na listině použity ochranné prvky)

Akcie

Klasifikace - podoba

- Zaknihovaná - není cp (použijí se ustanovení o cp, nevylučuje-li to povaha), u převodu není nutné předání – změna záznamu v databázi
- Listinná – je cp, předání, lze nahradit hromadnou listinou
- Imobilizované akcie - smlouva o hromadné úschově akcií
- Změna podoby nemá vliv na obsah práv zakotvených v akcii ani možnost tuto akcii převést (29 Cdo 1295/2010) – v poměrech pr. Úpravy účinné do 31.12.2013

Akcie

- Cp je věc v právním smyslu (§ 489 o. z.)
- Deklaratorní cenný papír – práva akcionáře – vážou se na vznik společnosti
- Akcie se vydává splacením emisního kursu => **NESPLACENÁ AKCIE** (§ 256 odst. 2 z. o. k.) – není cp, převod postoupením smlouvy
- Lze ji vtělit do **ZATÍMNÍHO LISTU** – je cp
- **NEVYDANÁ AKCIE** – splacen EK, čeká se na vydání akcie, není CP
- Převod nesplacené akcie a nevydané akcie? Postoupení smlouvy
- Štěpení a spojování akcií – změna počtu a jmenovité hodnoty akcií

Akcie

ROZHODNÝ DEN (§ 284 z. o. k.) = právo spojené s cenným papírem, může vykonávat pouze ta osoba, která je oprávněna vykonávat právo k určitému dni stanovenému zok, stanovami nebo uvh

Dvě pravidla:

1. Akcie na jméno – osoba zapsaná do seznamu akcionářů k rozhodnému dni, či evidence v zcp
2. Akcie na majitele – vyvratitelná domněnka, že oprávněnou osobu je ten, kdo doloží vlastnické právo

Akcie

- **Emisní kurs = jmenovitá hodnota + emisní ážio**
- Jmenovitá hodnota akcie = částka, kterou se podílí akcionář na základním kapitálu
- Kusové akcie (§ 257 z. o. k.) – jh stejný podíl na každou akcii, nemají jh – účetní hodnota
- **Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu** - podmínky přijetí k obchodování na regulovaném trhu, kótovaný cenný papír, § 32 – prospekt CP, povinnosti – zejména informační
- **Regulované trhy: RM-SYSTÉM, Burza cenných papírů Praha, a.s.**

Akcie

- **rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. července 2017, sp.zn. 29 Cdo 4137/2015**
- Prodejem akcií na evropském regulovaném trhu za tržní cenu (za cenu, za kterou se aktuálně obchodují na tomto trhu), byť je tato „realizační“ cena nižší než cena, za kterou obchodník s cennými papíry akcie pro zákazníka v minulosti pořídil, nevzniká zákazníkovi skutečná škoda ve výši rozdílu mezi „pořizovací“ a „realizační“ cenou.
- *žalobkyni nuceným prodejem skutečná škoda ve výši 350.799 Kč nevznikla. Před nuceným prodejem (16. února 2007) vlastnila 2.500 akcií emitovaných společností PEGAS NONWOVENS SA, jejichž hodnotu „určoval“ evropský regulovaný trh s cennými papíry, na němž se s těmito akciemi obchodovalo (Burza cenných papírů Praha, a. s.), a současně jí svěřil závazek vrátit peněžní prostředky poskytnuté dovolatelem či třetí osobou na jejich koupi (spolu s úroky či jinou odměnou). Hodnotu jejího majetku tedy bylo možno vyjádřit jako rozdíl mezi cenou akcií a závazky ze smlouvy o úvěru (a dalšími závazky plynoucími z komisionářské smlouvy). Po nuceném prodeji akcií (dne 16. února 2007) za tržní cenu (za cenu „panující“ na regulovaném trhu s cennými papíry) a vypořádání závazků z úvěrové smlouvy a z komisionářské smlouvy se tato hodnota nezměnila.*

Akcie

Forma:

- CP na doručitele => Akcie na majitele
- CP na řad => Akcie na jméno
- CP na jméno => $\emptyset$

Akcie na jméno

- Spjata s osobou vlastníka
- § 269 odst. 1 z. o. k.: smlouva, rubopis, předání + k účinnému převodu oznámení společnosti a předl. Spol.
- Přebod – není nutná písemná forma (29 Odo 1589/2006), i konkludentně (29 Cdo 2170/2011)
- Absence indosace – neúčinný převod (29 Cdo 2295/2010)
- Podpis za PO – osoba oprávněná jednat za společnost (29 Cdo 494/2008)

Akcie na jméno

- CP na řad => Akcie na jméno
- Vinkulace (omezení) převodu: lze omezit, nikoliv vyloučit (§ 270 z. o. k.) – jinak AN
- Typicky: **souhlas orgánu (představenstvo, valná hromada)**
- Absence souhlasu – smlouva nenabude účinnosti (§ 271 odst. 1 z. o. k.)
- Neudělení do 6 měsíců – účinky odstoupení od smlouvy
- Podmínky souhlasu – neudělení do 2 měsíců (fikce udělení), odmítnutí (povinnost odkoupit)
- Jiná omezení: např. **předkupní právo, převody pouze uvnitř společnosti**
- § 271 odst. 3 z. o. k. – rozpor, neplatný převod

Akcie na majitele

- CP na doručitele => Akcie na majitele
- Pouze jako zaknihovaný „cp“ nebo imobilizovaný cp (evidence)
- Převod: smlouva + předání
- Nelze omezit převod (§ 274 z. o. k.)

Druhy akcií

- Rozlišování podle práv, která jsou s nimi spojena
- Stejná práva = jeden druh
- Zok rozlišuje:
  1. Kmenové akcie (§ 276 odst. 1 z. o. k.) – není s nimi spojeno žádné zvláštní právo
  2. Akcie se zvláštními právy (§ 276 odst. 3 z. o. k.)
    1. 2.1. Prioritní akcie
    2. 2.2. Ostatní akcie se zvláštními právy
      - Co akcie se zvláštními povinnostmi?
      - Více druhů akcií – ve stanovách název a popis práv, kmenová nemusí obsahovat označení druhů

Druhy akcií

- Odchylka od zákonné úpravy – vždy zvláštní druh akcie?
- Změna druhu – účinná zápisem do or (§ 431 odst. 1 z. o. k.)
- § 171 odst. 1 písm. a) 2/3 většina všech+ § 417 odst. 2 z. o. k. 2/3 většina přítomných akcionářů měněného druhu

Druhy akcií

- **1. Kmenové akcie**

- Obecná práva akcionáře, kterými jsou zejména:

1. Řízení (účast a hlasování na vh, právo na vysvětlení, právo podávat návrhy a protinávrhy)

2. Právo na podíl na zisku

3. A na likvidačním zůstatku při zrušení s likvidací

- Práva podle podílu na základním kapitálu společnosti

- **Práva kvalifikovaných akcionářů – podílí se na zk stanoveným procentem (§ 365 a násl. z. o. k.), např. právo požádat představenstvo o svolání vh, akcionářská žaloba**

Druhy akcií

- **2. Akci se zvláštními právy**
- Akcie s rozdílným podílem na zisku nebo likvidačním zůstatku
- Akcie s pevným podílem na zisku, likvidačním zůstatku
- Akcie s podřízeným podílem na zisku nebo likvidačním zůstatku
- Akcie s rozdílnou vahou hlasů
- Prioritní akcie – zvlášť regulovaný druh - přednostní právo týkající se podílu na zisku, bez hlasovacích práv (§ 278 odst. 2 z. o. k. – dispozitivní)

Druhy akcií

- **Zvláštní práva:**
- **Modifikované právo upravené zákonem** (např. pevný podíl na zisku) či **právo zákonem neupravené**
- **Vytváření:**
- **1. Modifikace PaPO** (pevné, podřízené podíly, hlasovací právo, různé omezení převoditelnosti)
- **2. Přidávání dalších práv** – měla by souviset s účastí ve společnosti (§ 31 z. o. k.), „parkovací akcie“ (inominátní cp či zaměstnanecký benefit)
- **Limity:** § 212 odst. 1 věta druhá o. z., kogentní pravidla, nelze úrokové akcie
- zda narušuje postavení osob (§ 1 odst. 2 o. z. – statusová otázka – kogentní)
- **Odebírání PaPO?**

Samostatně převoditelná práva

- p. celistvosti akcie nalomen
- Spp – převádí se smlouvou o postoupení pohledávky (§ 283 z. o. k.)
- Spp (§ 281 odst. 2 z. o. k.)

1. Právo na vyplacení podílu na zisku

2. Pp na upisování akcií a vyměnitelných a prioritních dluhopisů

- Vztahují se na ně obdobně podmínky omezení převodu jako na akcii (ale jen ve 1:1)

3. Právo na podíl na LZ

4. Jiná majetková práva určená stanovami (u zvláštních akcií)

Zákaz samostatného převádění hp (§ 281 odst. 4 z. o. k.)

Jakým okamžikem se práva stávají samostatně

Zatímní list

- Jeho vydání musí umožňovat stanovy (§ 285 odst. 1 z. o. k.)
- Inkorporována PaPO spojená s nesplacenými akciemi
- Po úpisu před splacením vydán
- Pouze jako cp na řad
- Obecně se použijí ustanovení zoku o akcích, ledaže to vylučuje jeho povaha
- Povinnost zaplatit zbývající část emisního kursu, jinak se dostává do prodlení (úroky, kaduční řízení, nevykonává hp).
- Lze převést, převodce ručí za dluhy
- Nejedná se o zastupitelný CP

Opční list

- CP vydaný akciovou společností k uplatnění přednostního práva (§ 295 odst. 1 z. o. k.)
- pouze CP na doručitele, jako zaknihovaný CP
- Ochrana akcionáře při změnách velikosti jeho podílu na zk při zvyšování
- Inkorporováno přednostní právo na:
  1. Upsání akcií peněžitými vklady při zvyšování zk
  2. Upsání akcií vlastníkem prioritního dluhopisu
  3. Získání vyměnitelných a prioritních dluhopisů
  4. Odkoupení akcií od obchodníka s cp
  5. Odkoupení vyměnitelných a prioritních dluhopisů od ocp

Vyměnitelné a prioritní dluhopisy

Vyměnitelný:

- Neboli konvertibilní dluhopis (§ 33 odst. 1 DhZ)
- Je s ním spojeno výměnné právo na jiný dluhopis(y), akcii(e) (i již vydané)
- Vyplatí se až při tržní hodnota podkladového aktiva bude převyšovat jmenovitou hodnotu dluhopisu

Prioritní:

- § 33 odst. 2 DhZ
- Právo na splacení, vyplacení výnosu, **přednostní upisování akcií**
- Stanovy + vh (§ 286 odst. 1 z. o. k.)